FIŞA DISCIPLINEI
Anul universitar 2026/2027

1.Date despre program

1.1 Instituţia de învăţământ superior	**UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTI**
1.2 Facultatea	**FACULTATEA DE GEOGRAFIE**
1.3 Departamentul	**GEOGRAFIE UMANA ȘI ECONOMICA**
1.4 Domeniul de studii	**GEOGRAFIE**
1.5 Ciclul de studii	**MASTER**
1.6 Programul de studii	**GEODEMOGRAFIE ȘI VULNERABILITĂȚI SOCIO-TERITORIALE**

2.Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei				**ÎMBĂTRÂNIREA DEMOGRAFICĂ ȘI CONSECINȚE SOCIO-ECONOMICE**			
2.2 Titularul activităţilor de curs				**Lector univ. dr. Elena Bogan**			
2.3 Titularul activităţilor de seminar				**Lector univ. dr. Elena Bogan**			
2.4 Anul de studiu	**II**	2.5 Semestrul	**I**	2.6 Tipul de evaluare	**C**	2.7 Regimul disciplinei	**OPȚ**

3.Timpul total estimat (ore pe semestru al activităţilor didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	**3**	din care: 3.2 curs	**2**	3.3 seminar/laborator	**1**
3.4 Total ore din planul de învăţământ	**42**	din care: 3.5 curs	**28**	3.6 seminar/laborator	**14**
Ore online din total ore din planul de învăţământ	**14**	din care: curs	**14**	seminar/laborator	**0**

Distribuţia fondului de timp	**Ore**
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie şi notiţe	**8**
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate şi pe teren	**7**
Pregătire seminare/laboratoare, teme, referate, portofolii şi eseuri	**8**
Tutorat	**2**
Alte activităţi	**3**
3.7 Total ore studiu individual	**5**
3.8 Total ore pe semestru (3.4. + 3.7)	**75**
3.9 Numărul de credite	**3**

4.Precondiţii (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Cunoştinţele însuşite prin aprofundarea conţinuturilor predate în cadrul disciplinelor Geografia populației , Geografia populației și așezărilor din România.
4.2 de competenţe	Continuitatea valorificării aplicative a cunoştinţelor dobândite permite o parcurgere graduală a capitolelor, în strânsă relaţie cu tematica disciplinelor anterior studiate.

5.Condiţii (acolo unde este cazul)

5.1 de desfăşurare a cursului	Sală dotată cu calculator/laptop, videoproiector şi software adecvat
5.2 de desfăşurare a seminarului/laboratorului	Sală echipată cu calculatoare, conexiune la Internet, videoproiector

6. Rezultatele învăţării

Cunoștințe	R1 Studentul/absolventul înțelege conceptele fundamentale utilizate în problematica demografică și în cea a vulnerabilităților socio-teritoriale R2 Studentul/absolventul cunoaște și explică politicile economice, sociale, familiale şi de altă natură care pot influența fenomenele și procesele demografice R3 Studentul/absolventul cunoaște și explică disfuncționalitățile privind populația, grupurile sociale cu risc ridicat de excluziune socială și evoluțiile demografice care pot accentua riscurile sociale R5 Studentul/absolventul cunoaște software-uri specifice pentru a crea hărți, a analiza diverse tipuri de date și a evalua impactul unor politici sau proiecte de dezvoltare asupra populației și teritoriului
Aptitudini	R1 Studentul/absolventul identifică cu ajutorul metodelor specifice disfuncționalitățile unor fenomene și procese demografice în corelație cu factorii care le condiționează R2 Studentul/absolventul prelucrează date specifice și realizează analize longitudinale/transversale asupra

	fenomenelor și proceselor demografice cu scopul identificării mecanismelor ce determină evoluția acestora R3 Studentul/absolventul analizează și structurează informațiile legate de inegalitățile/disparitățile demografice si sociale R5 Studentul/absolventul utilizează instrumentele informatice de bază și software-uri specializate pentru analiza demografică și socio-teritorială cu realizarea adecvată a materialelor cartografice
Responsabilitate și autonomie	R1 Studentul/absolventul propune măsuri la nivel local sau regional în urma analizei complexe a componentei demografice în cadrul unui teritoriu și a evidențierii unor vulnerabilități și a consecințelor acestora R2 Studentul/absolventul elaborează propuneri privind cadrul instituţional general pentru politici demografice si sociale, la nivel multiscalar R3 Studentul/absolventul participă la identificarea zonelor care au nevoie de intervenții prioritare și promovează echitatea teritorială și incluziunea socială prin instrumente de analiză și planificare R5 Studentul/absolventul realizează pe baza analizei integrate a datelor fundamentarea unor studii de dezvoltare locală/regională, de analiză a componentei demografice în relație cu alte componente ale mediului geografic

7.Conţinuturi

7.1 Curs	Metode de predare	Observaţii
CAPITOLUL I. - Aspecte teoretice ale procesului de îmbătrânire demografică - Condiţii contextuale cu privire la procesul de îmbătrânire demografică; context istoric şi politic, context economic, context demografic - Cadrul instituţional pentru politicile aferente îmbătrânirii populaţiei - Dinamica procesului de îmbătrânire a populaţiei	explicaţia, expunerea, descrierea, problematizarea, dialogul, analiza, sinteza, inducţia, deducţia, prezentare ppt.	4 ore
CAPITOLUL II. - Evoluţia şi factorii determinanţi ai procesului de îmbătrânire demografică a populaţiei - Modificări în structura populaţiei, constatarea procesului de îmbătrânire demografică - Scăderea natalităţii − factorul principal al procesului de îmbătrânire a populaţiei - Mortalitatea şi speranţa de viaţă la naştere - Influenţa migraţiei asupra procesului de îmbătrânire demografică.	explicaţia, expunerea, descrierea, problematizarea, dialogul, analiza, sinteza, inducţia, deducţia, prezentare ppt.	4 ore
CAPITOLUL III. **Particularităţile procesului de îmbătrânire a populaţiei în profil teritorial** - Îmbătrânirea demografică la nivel mondial și în ţările europene - Aspecte generale - Factori demografici determinanţi ai procesului de îmbătrânire a populaţiei - Modificările în structura populaţiei - Profilul demografic al populaţiei vârstnice - Veniturile vârstnicilor - Participarea vârstnicilor pe piaţa forţei de muncă - Studii de caz	explicaţia, expunerea, descrierea, problematizarea, dialogul, analiza, sinteza, inducţia, deducţia, prezentare ppt.	6 ore
CAPITOLUL IV. **Îmbătrânirea demografică în România** - Caracteristicile demografice şi regionale ale persoanelor vârstnice - Evoluţia îmbătrânirii populaţiei - Prognoza populaţiei la orizontul anului 2030/50 • Populaţia tânără • Populaţia în vârstă de muncă • Populaţia vârstnică • Raportul de dependenţă economică şi demografică • Populaţia feminină de vârstă fertilă	explicaţia, expunerea, descrierea, problematizarea, dialogul, analiza, sinteza, inducţia, deducţia, prezentare ppt.	4 ore
CAPITOLUL V. **Consecinţele ale îmbătrânirii populaţiei la nivel mondial, european și în România** - Consecinţe economice - Consecinţe sociale - Consecinţe medico-sanitare şi medico-sociale - Consecinţe psiho-sociale şi socio-culturale - Alte consecinţe	explicaţia, expunerea, descrierea, problematizarea, dialogul, analiza, sinteza, inducţia, deducţia, prezentare ppt.	4 ore
CAPITOLUL VI. **Politicile sociale pentru persoanele în vârstă** - Politici şi drepturi sociale internaţionale • Sisteme de protecţie socială comparate în Uniunea Europeană - Politici şi drepturi sociale naţionale - Legislaţia specifică	explicaţia, expunerea, descrierea, problematizarea, dialogul, analiza, sinteza, inducţia, deducţia, prezentare ppt.	4 ore

- Instituţiile implicate în asigurarea serviciilor sociale acordate persoanelor vârstnice - Calitatea vieţii vârstnicilor		
CAPITOLUL VII. - Îmbătrânirea demografică a populaţiei: tendinţe şi opţiuni - Îmbătrânirea populaţiei: de la provocări la beneficii.	explicaţia, expunerea, descrierea, problematizarea, dialogul, analiza, sinteza, inducţia, deducţia, prezentare ppt.	2 ore

Bibliografie

Alho J., Spencer B.D., 2005, *Statistical demography and forecasting*, Springer.

Balaci M., 1998, *Demografia vîrstei a treia*. – Bucureşti.

Barthelemy Ph.; Grannier R.; Robert M., 2009, Demografie şi societate, Iaşi, Institutul European.

Bieszk-Stolorz, B., Dmytrów, K. (2023). The Well-Being-Related Living Conditions of Elderly People in the European Union—Selected Aspects. Sustainability, 15(24), 16823. https://doi.org/10.3390/su152416823

Cano-Ibáñez, N., Bueno-Cavanillas, A. (2024). Lifestyle Interventions in an Aged Population: Challenges and Opportunities from a Public Health Perspective. Nutrients, 16(1), 173. https://doi.org/10.3390/nu16010173

Casper LM, Florian S, Potts C, Brandon PD., 2016, Portrait of American grandparent families. In: Meyer H, editor. Grandparenting in the United States. Amityville, NY: Baywood; pp. 109-132.

Chung, S.; Hean, O. 2023. The Effects of Aging Populations on U.S. Communities. Economies, 11, 277. https://doi.org/10.3390/economies11110277

Dumitrache Liliana, 2004, *Starea de sănătate a populaţiei României – o abordare geografică*, Ed. Univers Enciclopedic, Bucureşti.

Erdeli G, Dumitrache Liliana, 2016, *Geografia populaţiei mondiale*, Editura Universitară, Bucureşti.

Fernandes F., Cássio M. Turra, Rios-Neto E.L.G., 2023, World population aging as a function of period demographic conditions, Demographic Research, 48(13): pp. 1-22.

Gheţău V., 2007, *Declinul demografic şi viitorul României*, Bucureşti.

Guillemot, J.R.; Zhang, X.; Warner, M.E. 2024, Population Aging and Decline Will Happen Sooner Than We Think. Soc. Sci. 13, 190. https://doi.org/10.3390/socsci13040190

Hagestad G.O, Uhlenberg P., 2007, The impact of demographic changes on relations between age groups and generations. In: Schale K, Uhlenberg P, editors. Social Structures: Demographic Changes and the Well-Being of Older Persons. New York: Springer, pp. 239–261.

Harrington Meyer M, Kandic A., 2017, Grandparents in the United States. Innovation in Aging. 1(2): pp. 1-10.

Howard H., Perez Debbie, Bell. W.R., 2008, Who (Really) Are the First Baby Boomers?, in *Joint Statistical Meetings Proceedings, Social Statistics Section*, Alexandria, VA: American Statistical Association, pp. 1009–1016.

Józefowicz, K. (2025). Population Aging and Economic Competitiveness in Polish Small Towns. Sustainability, 17(10), 4619. https://doi.org/10.3390/su17104619

Mureșan C., 2005, *Introducere în demografie,* Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

Preston S.H., Heuveline P., Guillot M., 2001, *Demography: Measuring and Modeling Population Processes*, Blackwell Publishing Limited.

Rotariu T., 2009, *Demografie şi sociologia populaţiei. Structuri şi procese demografice*, Iaşi, Polirom.

Sabri, S.M.; Annuar, N.; Rahman, N.L.A.; Musairah, S.K.; Mutalib, H.A.; Subagja, I.K. 2022, Major Trends in Ageing Population Research: A Bibliometric Analysis from 2001 to 2021. Proceedings, 82, 19. https://doi.org/10.3390/proceedings2022082019

Shao, X.; Yang, Y. 2023, A Study of Population Aging and Urban–Rural Residents' Consumption Habits from a Spatial Spillover Perspective: Evidence from China. Sustainability 15, 16353. https://doi.org/10.3390/su152316353

Straughan, P., Tan, Y. W., Tiew, Z., Zheng, Z., Ngu, R., Hiah, W. T. (2025). Ageing in Place—The Key to Receiving a Superaged Society. Populations, 1(2), 7. https://doi.org/10.3390/populations1020007

Surd V., 2001, *Geodemografie*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

Swanson D., Siegel J. (editori), 2004, *The methods and materials of demography*, Elsevier Academic Press.

Warner, M. E., Xue Zhang. 2022. Planning communities for all ages. Journal of Planning Education and Research 42: 554–67.

*** 2023, World Population Ageing Challenges and opportunities of population ageing in the least developed countries , United Nations, New York, 2023https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/undesa_pd_2024_wpa2023-report.pdf

*** Gender, Retirement and Active Ageing: Implications for Social Security in Long-Life Societies. Executive summary of ISSA research project - http://www.transactionpub.com/

*** 2012, Global AgeWatch, Evidence, data and informed opinion on global ageing, Policy Brief 2, Global ageing – its implications for growth, decent work and social protection beyond 2015.

***, 2019, Ageing Europe - statistics on population development https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Ageing_Europe_-_statistics_on_population_developments

***, OECD - Ageing and demographic change. Fiscal challenges and inclusive growth in ageing societies https://www.oecd.org/economy/ageing-inclusive-growth/

https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health

https://www.helpage.org/news/population-ageing-navigating-the-demographic-shift/

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing

https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/Series/Analytical-Series/aging-is-the-real-population-bomb-bloom-zucker

https://www.unfpa.org/ageing

7.2 Seminar/laborator	**Metode de predare**	**Observaţii**
Abordarea problemei îmbătrânirii populaţiei în Uniunea Europeană	conversaţia euristică, brainstorming, observaţia dirijată, problematizarea	2 ore
Politicile demografice	explicaţia, expunerea, descrierea,	2 ore

Îmbătrânirea demografică a populaţiei: tendinţe şi opţiuni	problematizarea, dialogul, analiza, sinteza, inducţia, deducţia, prezentare ppt.	
Indicele de îmbătrânire demografică Îmbătrânirea populaţiei: de la provocări la beneficii	conversaţia euristică, studiul de caz, brainstorming, observaţia dirijată	2 ore
Uniunea Europeană şi îmbătrânirea activă	conversaţia euristică, studiul de caz, brainstorming, observaţia dirijată	2 ore
Îmbătrânirea demografică: consecinţe economice şi sociale	conversaţia euristică, studiul de caz, brainstorming, observaţia dirijată	2 ore
Îmbătrânirea demografică. O provocare pentru sistemul de sănătate	conversaţia euristică, studiul de caz, brainstorming, observaţia dirijată	2 ore
Problema îmbătrânirii în mass-media	explicaţia, expunerea, descrierea, problematizarea, dialogul, analiza, sinteza, inducţia, deducţia, prezentare ppt.	2 ore

Bibliografie

Alho J., Spencer B.D., 2005, *Statistical demography and forecasting*, Springer.

Balaci M., 1998, *Demografia vîrstei a treia*. – Bucureşti.

Barthelemy Ph.; Grannier R.; Robert M., 2009, Demografie şi societate, Iaşi, Institutul European.

Bieszk-Stolorz, B., Dmytrów, K. (2023). The Well-Being-Related Living Conditions of Elderly People in the European Union—Selected Aspects. Sustainability, 15(24), 16823. https://doi.org/10.3390/su152416823

Cano-Ibáñez, N., Bueno-Cavanillas, A. (2024). Lifestyle Interventions in an Aged Population: Challenges and Opportunities from a Public Health Perspective. Nutrients, 16(1), 173. https://doi.org/10.3390/nu16010173

Casper LM, Florian S, Potts C, Brandon PD., 2016, Portrait of American grandparent families. In: Meyer H, editor. Grandparenting in the United States. Amityville, NY: Baywood; pp. 109-132.

Chung, S.; Hean, O. 2023. The Effects of Aging Populations on U.S. Communities. Economies, 11, 277. https://doi.org/10.3390/economies11110277

Dumitrache Liliana, 2004, *Starea de sănătate a populaţiei României – o abordare geografică*, Ed. Univers Enciclopedic, Bucureşti.

Erdeli G, Dumitrache Liliana, 2016, *Geografia populaţiei mondiale*, Editura Universitară, Bucureşti.

Fernandes F., Cássio M. Turra, Rios-Neto E.L.G., 2023, World population aging as a function of period demographic conditions, Demographic Research, 48(13): pp. 1-22.

Gheţău V., 2007, *Declinul demografic şi viitorul României*, Bucureşti.

Guillemot, J.R.; Zhang, X.; Warner, M.E. 2024, Population Aging and Decline Will Happen Sooner Than We Think. Soc. Sci. 13, 190. https://doi.org/10.3390/socsci13040190

Hagestad G.O, Uhlenberg P., 2007, The impact of demographic changes on relations between age groups and generations. In: Schale K, Uhlenberg P, editors. Social Structures: Demographic Changes and the Well-Being of Older Persons. New York: Springer, pp. 239–261.

Harrington Meyer M, Kandic A., 2017, Grandparents in the United States. Innovation in Aging. 1(2): pp. 1-10.

Howard H., Perez Debbie, Bell. W.R., 2008, Who (Really) Are the First Baby Boomers?, in *Joint Statistical Meetings Proceedings, Social Statistics Section*, Alexandria, VA: American Statistical Association, pp. 1009–1016.

Józefowicz, K. (2025). Population Aging and Economic Competitiveness in Polish Small Towns. Sustainability, 17(10), 4619. https://doi.org/10.3390/su17104619

Mureșan C., 2005, *Introducere în demografie,* Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

Preston S.H., Heuveline P., Guillot M., 2001, *Demography: Measuring and Modeling Population Processes*, Blackwell Publishing Limited.

Rotariu T., 2009, *Demografie şi sociologia populaţiei. Structuri şi procese demografice*, Iaşi, Polirom.

Sabri, S.M.; Annuar, N.; Rahman, N.L.A.; Musairah, S.K.; Mutalib, H.A.; Subagja, I.K. 2022, Major Trends in Ageing Population Research: A Bibliometric Analysis from 2001 to 2021. Proceedings, 82, 19. https://doi.org/10.3390/proceedings2022082019

Shao, X.; Yang, Y. 2023, A Study of Population Aging and Urban–Rural Residents' Consumption Habits from a Spatial Spillover Perspective: Evidence from China. Sustainability 15, 16353. https://doi.org/10.3390/su152316353

Straughan, P., Tan, Y. W., Tiew, Z., Zheng, Z., Ngu, R., Hiah, W. T. (2025). Ageing in Place—The Key to Receiving a Superaged Society. Populations, 1(2), 7. https://doi.org/10.3390/populations1020007

Surd V., 2001, *Geodemografie*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

Swanson D., Siegel J. (editori), 2004, *The methods and materials of demography*, Elsevier Academic Press.

Warner, M. E., Xue Zhang. 2022. Planning communities for all ages. Journal of Planning Education and Research 42: 554–67.

*** 2023, World Population Ageing Challenges and opportunities of population ageing in the least developed countries , United Nations, New York, 2023https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/undesa_pd_2024_wpa2023-report.pdf

*** Gender, Retirement and Active Ageing: Implications for Social Security in Long-Life Societies. Executive summary of ISSA research project - http://www.transactionpub.com/

*** 2012, Global AgeWatch, Evidence, data and informed opinion on global ageing, Policy Brief 2, Global ageing – its implications for growth, decent work and social protection beyond 2015.

***, 2019, Ageing Europe - statistics on population development https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Ageing_Europe_-_statistics_on_population_developments

***, OECD - Ageing and demographic change. Fiscal challenges and inclusive growth in ageing societies https://www.oecd.org/economy/ageing-inclusive-growth/

https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health

https://www.helpage.org/news/population-ageing-navigating-the-demographic-shift/

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing
https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/Series/Analytical-Series/aging-is-the-real-population-bomb-bloom-zucker
https://www.unfpa.org/ageing

8.Coroborarea conţinuturilor disciplinei cu aşteptările reprezentanţilor comunităţii epistemice, asociaţiilor profesionale şi angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Din analiza opiniilor formulate de angajatori privind atributele preferenţiale ale formaţiei de specialişti a rezultat un grad ridicat de apreciere a profesionalismului acestora, ceea confirmă faptul că, structura şi conţinutul curriculei educaţionale construită pentru acest program de studii sunt corecte, cuprinzătoare şi eficiente. Temele abordate sunt similar celor abordate în alte centre universitare de prestigiu din ţară şi străinătate.

9.Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare	9.2 Metode de evaluare	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	- verificarea gradului de sistematizare şi utilizare a noţiunilor însuşite - coerenţa logică şi forţa argumentativă - gradul de asimilare a terminologiei de specialitate - aspectele atitudinale: interesul pentru studiu individual	Participarea activă la cursuri. Evaluare secvenţială (orală) în timpul semestrului: - expunerea liberă - conversaţia de evaluare - chestionarea orală Evaluare scrisă (finală) în sesiunea de examene: lucrare scrisă descriptivă şi două întrebări problemă;	70 %
9.5 Seminar/laborator	- capacitatea de aplicare în practică - capacitatea de a opera cu cunoştinţele asimilate - criterii ce vizează aspectele atitudinale: conștiinciozitatea, interesul pentru studiu individual	Participarea activă la seminarii - rezultatele de la seminar; - evaluarea proiectului	30 %
9.6 Standard minim de performanţă Cerinţe minime pentru nota 5 (sau cum se acordă nota 5) - cunoştinţe minime la lucrarea scrisă; - activitate satisfăcătoare la seminar; - realizarea unui eseu pe o temă dată.			

Data completării
30.09.2026

Semnătura titularului de curs
Lector univ. dr. Elena Bogan

Semnătura titularului de seminar
Lector univ. dr. Elena Bogan

Data avizării în departament

.....

Semnătura Directorului de Departament

Prof. univ. dr. Liliana Dumitrache